

# SZÁNTÓ

## ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:  
Egy évre ..... 10 k.  
Negyedévre ..... 4 ..  
Holban házhoz hordva:  
Egy évre ..... 20 kor.  
Negyedévre ..... 5 ..  
Védke postán szállítva:  
Egy évre ..... 24 kor  
Negyedévre ..... 6 ..  
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai  
napilap

Megjelenik minden nap, a hétéfői és  
ünnepek utáni napok kivételével.  
Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.  
A szerkesztőség kéziratok vissza-  
adására vagy megőrzésére nem  
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-  
hivatalhoz intézendők.

**XII. évfolyam 96. szám.**

**Nagyvárad**

**Csütörtök, 1916 április 27.**

## Előnyomulás az olasz fronton.

**Olasz hadszíntér.** Budapest, április 26. (Hivatalos.) A doberdói fensík délnyugati szegélyén ismét heves harcok fejlődtek. Selstől keletre az ellenségnek nagyobb arcvonalaszélességben sikerült állásainkba behatolni, de mielőtt a támadást folytatni akarta csapataink ellen támadásba fogtak és az ellenséget régi arkaikba üzték vissza, majd elkeseredett közítusában ezekből is kikergették. E szerint az összes eredeti állásaink birtokunkban vannak, 130 olaszt elfogtunk.

A tüzérségi tűz a tengermellék számos pontján igen élénk volt. A Karinthiai arcvonalon a harci tevékenység csekély volt. A Col di Lanán nehéz mozsaraink a tüzelést folytatták, az ellenséges tüzérség tevékenysége csökkent. A Sugana szakaszon az olaszok Voltó és Roncenó közti állásaikat kiürítették amelyekben sok hadianyagot találtunk és Roncenoba vonultak vissza.

**Orosz és délkeleti hadszíntér.** Budapest, április 26 (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény. *Höfer.*

## Elfogott angol hajó a Tigrisen.

Budapest, április 26. (Saját tud.) Konstantinápolyból jelentik: A törökök a Tigrisen elfogtak egy angol hajót, mely Kut El Amarába élelmiszert akart szállítani. A hajó kapitánya és több matróz elesett.

## Amerika és Németország.

Budapest, április 26. (Saját tudósítónktól.) Newyorkból jelentik: Gerard berlini amerikai nagykövetet utasította kormánya, hogy ne hagyja Németországot teljesen kétségben Amerika magatartása felől és juttassa érvényre azt a kívánságot, hogy a buvárhajók mostani formáját meg kell szüntetni mindaddig, míg a tengeralatti hajók háborújának kérdése nincs szabályozva, illetve ezen a téren nem történik megállapodás.

## Elsülyesztett norvég hajó.

Budapest, április 26. (Saját tud.) A gjediseri világító mellett egy kis hajó elsülyedt. A hivatalos jelentések szerint Stromonel norvég gőzről van szó. A gőzöst egy német segédcirkáló megállásra szólította fel, azonban a figyelmeztetést nem vették komolyan, mire a német hajó a makacs norvég hajót megtorpedózta.

## Sikeres harcok nyugaton.

Berlin, április 26. A nagyfőhadiszá-  
lás jelenti:

### Nyugati hadszíntér.

A Bassei csatornától délre erősebb angol osztagoknak általunk megszállott robbantási tölcsérek ellen intézett támadásait heves közel harc után visszavertük. Az aknaharc mindkét részről élénken folyik tovább.

Givenchinei Wohenétől nyugatra megszálltuk két egyidejűleg felrobbantott német és angol tárna tölcsérét. Réhány embert elfogtunk és egy gépfegyvert zsákmányoltunk.

Waillij és Kraone közt járőreinknek sikerült vállalkozásaik voltak. A Ville Au Boistól nyugatra lévő erdő ellen várt francia támadást visszavertük.

60 franciát elfogtunk és egy gépfegyvert zsákmányoltunk. A Vocca magaslaton Avocourtól északkeletre és a Mont Houtól északkeletre kézigránát harcok folytak. A franciák azt a szándékát, hogy a Mont Homme és a Cansette erdőcske közt állásainkat megtámadják, felismertük és a támadásra kész csapatokra irányított kész tüzeléssel megghiusítottuk. A Maastól keletre mindkét fél tüzérségének tevékenysége igen élénk volt.

Cellestől északkeletre (a Vogézekben) egy gondosan előkészített támadásunkkal az 542-ös magaslat és az előtte lévő első és második francia vonal birtokába jutottunk. Kisebb osztagok egész a harmadik árokba nyomultak és ott számos fedezéket felrobbantottak. 84 sebesületlen embert elfogtunk és 2 gépfegyvert és egy aknavetőt zsákmányoltunk. Más repülő vállalkozásról nem szólva egyik

## Markovits és Weinberger cég tavaszi újdonságai

megérkeztek

és pedig: felöltők, blousok, pongyolák, alsó szoknyák leibchenek, férfi és női fehéreneműek, valamint vásznak, divatkelmék és selymek. Közismert női szabósága a legdivatosabb costümöket a legelőnyösebb árban készíti.

Telefon 9-011

repülő rajunk Klermoultól keletre igen sok bombát dobott.

Brokomi francia repülőtelepre és az erősen megszállt Jubekourt helysége két ellenséges repülőgépet Fleuri felett Duomonttól délre és keletre légi harcban lelőttünk.

A német hadsereghez tartozó léghajók éjjel megtámadták az angoloknak Coltscheteri (Blackvatter) és a Ransgatte erődítési és kikötő építményeit valamint Etapte francia kikötőt és az ottani angol nagy kiképző táborokat.

### Keleti hadszíntér.

Az arcvonalon nem volt jelentősebb esemény, egy német repülő gépraj bőségesen dobott bombákat a dűnaburgi repülőtelepre.

### Balkáni hadszíntér.

Semmi ujság. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

## Kulturmunka a meghódított balkáni területeken.

Irta: Bjelick Imre, cs. és kir. tábori vikárius.

Még élénk emlékezetünkben vannak csapatainknak a délkeleti fronton haláltmegvető bátorsággal végrehajtott hőstettei. Vitéz és szívós ellenféllel állottak szemben, nehéz terepen hatalmas erődítményeket kellett leküzdeniök. Késő nemzedékeknek is ragyogó példaképei lesznek ők.

Epp ily csodálatraméltó azonban az a kulturmunka is, amelyet a hősök a hatalmas harcok után megkezdtek s amely most teljes kifejlődésben van. A szerbiai cs. és kir. katonai főkörmányzóság e téren nagy szerű eredményeket ért el. Midőn a szerb hadsereg ellentállása megtört s vissza kellett vonulnia, magával hurcolta a polgári lakosságot. Ezeknek a szerencsétlen polgárembereknek kálváriáját eléggé sejtetik az országutakon talált hullák, aggodnak, gyermekeknek, nőknek holttestei, akik éhségtől, fagytól és kimerültségtől estek össze.

A katonai hatóságok első gondja természetesen a hadsereg ellátása volt s csak azután került sorra a polgári lakosság, Nép-konyhákat, élelmiszerosztó intézeteket létesítettek, hogy a lakosságot az éhhaláltól megmentsék. Nemes megtorlása annak a rengeteg kinzásnak, amelyet haditoglyaink Szerbiában elszennvedtek!

Az éhínséghez járultak a különféle járványok és betegségek. Kolera, kiütéses tifusz, vérhas, súly pusztítottak a lakosság körében. Kemény munka volt, de a katonai közigazgatás és a katonai orvosi kar mégis győzte. Az óvintézkedések annyira sikeresek voltak, hogy most már a veszély elmúlt.

A tüdővész terjedését messzemenő óvintézkedéssel gátolják meg. A lakosság közt felvilágosító írásokat osztogattak széjjel, számos fürdőt létesítettek, közülük gőzfürdőt is. Banficában magam láttam a gőzfür-

dőt, amelyben minden lakos hetenkint egyszer megfürdik. Mindenütt új épületek készülnek, raktarak, barakkok; a polgári lakosság számára házakat, sőt egész falvakat építenek fel, kerteket ültetnek, bevetik a földeket, új katasztert vesznek fel, népszámlálást rendeznek, új országutakat építenek s a régiakat rendbehozzák, a falvakat a nagyobb utvonalakkal összekapcsolják.

A fő utvonalak mentén levő bányákat ismét üzembe helyezték.

Ezer meg ezer bányamunkás dolgozik ezekben a bányákban.

Az iskolaügy terén a katonai főkörmányzóság a legrendezetlenebb viszonyokat találta. Az iskolai épületek részben meg voltak semmisítve és elpusztítva, a gyermekek teljesen elhanyagolva. A balkáni háború óta nem részesültek oktatásban. Az iskolaügy egyébként békeidőben is igen alacsony fokozaton volt.

Meglátogattam több iskolát, ahol a tanítás éppen megkezdődött. Az összes gyermekeknek a legnagyobb vallási tudatosságot tapasztaltam. Ima, Isten, örökkévalóság, kereszt — mindez teljesen ismeretlen. A szülők, még az anyák is, csak politizálással foglalkoznak s a gyermekek nevelésével egyáltalán nem törődnek, semmi vallási kötelességet nem ismernek és nem teljesítenek. A legelső feladatuk egyike volt, hogy a hatóságok az iskolai ifjúságot az anarchiából kiragadják, oktatásban részesítsék, a gyermekeket a káros külső befolyásoktól távolítsák. Ez a feladatot a hatóságok erőlyesen el is végezték. Az elpusztított iskolákat helyrehozták, az ifjúságot pedagógiai műveltségű alisztekre bízták. Hamarosan több száz iskola keletkezett az országban.

Belgrádban és környékén mintegy 20 iskola keletkezett, többek közt egy öt osztályú katolikus népiskola. Ezekben 170 gyermeket találtam, akik — sajnos — teljesen hiányosak voltak vallási ismereteknek. Az árván maradt gyermekeket összeszámlálták s az eredmény megdöbbentően nagy szám volt: tízezer. Az árvákat a hatóságok gondozásba vették, felruházták és élelmeztek.

Jellemző, hogy a gyermekeket nemcsak tanítják, hanem egyúttal élelmezik is. Minden iskola mellett népkonyha van, amelyben szegény szülők gyermekei ingyen kapnak enni. Tandíj nincsen s az iskolai könyveket is ingyen adják a gyermekeknek. Valóban kulturmunka az, ami itt folyik. Aki ma Belgrádba jön, pezsgő életet talál ott.

Több mint 60.000 ember tért már vissza Belgrádba s a vidéki városok és falvak is lassan megnépesednek.

Ugyanez az áldásos kulturmunka folyik Montenegróban is. A cetinjei cs. és kir. katonai főkörmányzóságnak még sok nehézséggel kell megküzdenie, hogy enyhítse a nyomort és rendet teremtsen az országban.

A szerbiai és a montenegrói katonai főkörmányzóság körzete körzeti parancsnokságokra van osztva. Ezeket, valamint az egyes községeket is katonai személyek igazgatják. Ha az egyes hatósági szervek működését megfigyeljük, csodálkozással látjuk, mily szaktudással és ügyességgel teljesíti

kötelességét mint közigazgatási hivatalnok az a katona, aki tegnap még fegyverben volt.

Albániában a közigazgatási hatalom az operáló hadsereg legfőbb katonai parancsnokságának kezében van. Itt is hatalmas akadályokat kellett és kell még most is leküzdeni, hibetetlen nagy nyomort kell enyhíteni. Itt különösen érezhető volt az országutak hiánya. Új országutakat kellett építeni, azonkívül lövonatokat és függővasutakat kell létesíteni, hogy az operáló hadsereg részére municiót és a hadsereg, ugyancsak a lakosság részére élelmiszert lehessen szállítani.

Ez a kulturmunka és különösen az egészségügyi igazgatás ezekben az elhanyagolt országokban, amelyekben állandó járványok pusztítottak, sok munkát és energiát igényel. Mintegy hetven munkásosztag dolgozik itt az ország javára.

Ki kell még említenem, hogy mindezen az okkupált területeken hatóságaink a legnagyobb gondot fordítják a katonasírok rendbehozására, hogy megadjanak a drága halottaknak és elesetteknek mindent, amit a szeretet és a kegyelet a hősöknek adhat.

Az összes egészségügyi intézetekben a legnagyobb rendet, megfelelő testi és szellemi ápolást tapasztaltam s hi kell említenem katonaeorvosaink önfeláldozó munkáját is. A katonaeorvosok csaknem legyőzhetetlen nehézségek ellenére is mindig nagy teljesítményeket visznek véghez.

A vallási szükségletekről is bővebben gondoskodnak. Az Albániában operáló hadseregnél és az összes egészségügyi intézetekben be vannak osztva tábori lelkészek. A belgrádi és a cetinjei főkörmányzóságnál egy-egy tábori főpap gondoskodik az illető ország lelkiszükségleteiről. A tábori főpap mellé segédezők vannak beosztva; az egyes körzeti parancsnokságoknál és az egészségügyi intézeteknél egy-egy tábori lelkész működik. Remélem, hogy az illetékes egyházi hatóságok részéről kért, de még be nem vonult lelkészeket hamarosan szolgálati helyükre fogják küldeni, mert ha valaki, úgy elsősorban a katona szorult rá a mostani viszonyok közt, távol hazájától, aszszonytól és gyermektől, az égi vigaszra és segítségre.

A katolikus polgári lakosság lelki szükségletét is a tábori lelkészi kar látja el Szerbiában. Egyedül Belgrádban jelenleg több mint 4000 katolikus van, akiknek részére külön tábori lelkészt rendeltek ki, akik a katolikus népiskolákban a hittant tanítják. Sajnos, sehol sincsenek templomok vagy kápolnák és ezért barakkokat és más helyiségeket kellett imahelyül átalakítani. Belgrádban csupán a kis követségi kápolna létezik, amelybe alig 150 ember fér. A katonai tróntermét április 2-án ünnepiesen felszenteltem kápolna céljára. Egyenlőre így segítettünk magunkon Belgrádban.

Befejezésül meg kell emlékezni a tábori lelkészi karak e vidéken végzett önfeláldozó munkájáról s mindegyiküknek köszönetemot és legteljesebb elismerésemot fejezem ki. Isten gazdag áldása kísérje katonai igazgatásunk kulturmunkáját! Isten óvja haláltmegvetéssel harcoló katonáinkat!

## Szőlőgazdák figyelmébe!

Egyedül a „PERONOSZPOR“ helyettesíti a rézgálicot.

A „Peronoszpor“ évek óta használják a szőlőgazdák. A „Peronoszpor“ összetétele kitünő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárkinek rendelkezésére állanak. Egy kiló „Peronoszpor“ kell 100 liter vízhez. Egy kiló „Peronoszpor“ ab Budapest 2 korona. Használati utasítással. 10 kilós próbacsomagot utánvét mellett szállít:

Viszontelárusítóknak engedmény!

a „PERONOSZPOR“ Vezérképviselő Budapest, VII. Damjanich-u. 30.

## Az irek lázadása.

*Amsterdam, április 26.* Az angol államtitkár ma hivatalosan bejelentette, hogy az irek Dublinban fellázkodtak. A lázadók megszállták a postát. A telefon és táviróvezetékeket elvágták. A rend helyreállítására katonaság vonult ki.

A katonaság és a lázadók között összeütközésre került a sor. A lázadók vesztesége ismeretlen. A katonaság 3 tisztet, több katonát és két önkéntest veszített. Az összeütközés következtében több rendőr is megsebesült.

*Budapest, április 26.* (Saját tud.) Londoból jelentik: A dublini lázadás hétfőn kezdődött. A lázadók a városnak több részét hatalmukba kerítették és meg is szállták. Az irek leverésére katonaság vonult ki és ma a lázadókat a városból kiverték. Az alsóházban egy felszólalásra a kormány nevében kijelentették, hogy a lázadók csupán egyes városrészeket tartottak megszállva, azonban ma a katonaság teljesen megtisztította ezeket a helyeket.

## Angol-francia válaszjegyzék Amerikának.

*Budapest, április 26.* (Saját tud.) Vashingtonból jelentik: A francia és angol kormány ma átnyújtotta az amerikai kormánynak ama válaszjegyzéket, amelyet a múlt év február havában a német partok blokádja tárgyában kellett adni. A válaszjegyzékben hangoztatják, hogy nem tartják jogosnak, hogy nyílt tengeren állítanak meg és kutatnak át hatalmas modern kereskedelmi hajókat a németek.

## Lehetetlen a megegyezés az Unió és Németország között.

*Budapest, április 26.* (Saját tudósítónktól.) Newyorkból jelentik: Az amerikai lapok berlini táviratokat közölnek, a melyek szerint a német-amerikai megegyezés lehetetlen. Amerikában a hadikészülődés a tetőfokot érte el.

## A német-amerikai válság.

*Budapest, április 26.* (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A német-amerikai válság a legutolsó percekben van. A helyzet a legkomolyabb. Megoldásra semmi kilátás sincs.

## Német győzelmek a tengeren.

*Berlin, április 26.* A Wolff ügynökség jelenti:

Április 25-én virradatkor nyílt tengeri haderőnk részei a Great Jarmotti és Lovestovti erődöket és katonailag fontos telepeket jó eredménnyel bombázták. Ezután ellenséges kis cirkálók és torpedóvontatók csoportját vették tűz alá. A cirkálók egyikén nagy tüzet észleltünk. Egy torpedórombolót és 2 előőrsi hajót elsüllyesztettünk. Az utóbbiak egyike a Knig Stephen angol halászgőzös volt, amely, mint ismeretes annakidején vonakodott a tengeren bajba jutott L. 19. német léghajó személyzetét megmenteni. A halászgőzös személyzetét elfogtuk. Az ellenséges haderő többi része visszavonult. Nekünk nem volt veszteségünk. Az összes hajók sértetlenül tértek vissza. Tengeri haderőnk előretörésével egyidejűleg az április 24-ről 25-re virradó éjjel egy német léghajóraj megtámadta Anglia keleti grófságait. A Cambridgei Korvichi ipartelepeket, a lincolni vasúti telepeket, a vintertoni, ipsvicki, mirereki és harrvicki ütegeket, valamint ellenséges előőrsi hajókat az angol tengerparton jó eredménnyel bombáztuk. Az összes léghajók a leghevesebb lövésük ellenére is sértetlenül érkeztek vissza hazai kikötőikbe. Flandriai tengerészeti harci repülőosztagunk repülőgépei április 25-én korán reggel a Dunkivckeni kikötőtelepeket, erődítményeket és a repülőteret hatáson bombázták.

A flandriai tengerpart előtt április 24-éről már jelentett előőrsi harcok április 25-éig tovább folytak. E közben tengeri haderőnk egy angol torpedóuzót súlyosan megrongált és egy segédgőzöst elsüllyesztett. Az utóbbinak tisztjeit és legénységét elfogtuk és Sa Bong-ébe szállítottuk.

A mi haderőnk e vállalkozásokból is sértetlenül tört vissza. Az ellenség a flandriai tengerpart területéről ismét visszavonult.

A tengerészeti vezérkar főnöke.

## A bolgár képviselők útja szövetségeseiknél.

*Budapest, április 26.* (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: A szobranje 20 tagja ma elindult, hogy meglátogassa a bolgár nemzet szövetségeseit, Magyarországot, Ausztriát és Németországot. A bolgár képviselőket Budapesten gróf Tisza István, Bécsben a külügyminiszter fogadja. A képviselők audencián jelennek meg az uralkodó előtt. Bécsből Berlinbe utaznak a bolgárok, ahol Vilmos császár fogadja őket.

## Ki felelős

### a Tigris mentén történekekért?

*Budapest, április 26.* (Saját tudósítónktól.) Londoból jelentik: A Times a Tigris folyó menti veszteségekért minden tekintetben a mezopotámiai seregek vezéreit teszi felelőssé. Követeli, hogy a vezéreket haditörvényszék elé állítsák.

## Egy angol püspök az angolok ellen.

*Budapest, április 26.* (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A kensingtoni püspök nagypénteki beszédében többek között a következőket mondta:

— Anglia 1914 augusztusában oly polgárháború előtt állott, mely sokkal veszedelemesebb lett volna a világháborúnál. Csak a világháború menthette meg Angliát a rettenetes belháborútól. 1914-ben már annyira ki voltak élesedve az egyes társadalmi osztályok között az ellentétek, hogy a végsőkig korbácsolt szenvedélyek a nemzeti életet velyesztették. A történekek után vajjon hihet-e világ nekünk, mikor mi álszenteskodva a békét óhajtoituk és a háborút provokáltuk.

## Harcok Suez környékén.

*Budapest, április 26.* (Saját tud.) Konstantinápolyból jelentik: A kaukázusi fronton az oroszok balszárnyának előnyomulását a törökök megállították. A Suez csatorna felé 4 angol lovashadosztályt szórtak szét a támadó török csapatok.

## Hollandiában lelőtt francia repülő.

*Budapest, április 26.* (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: **Wissingén** ma reggel 5 órakor egy francia repülőt a hollandi parti ütegek lelőtték. A repülőgép súlyosan megrongálódott. A bennülőket elfogták. A gépen bombákat nem találtak csupán egy gépfegyvert és drótnélküli távirógépet.

## Elsüllyesztett angol buvárhajó

*Budapest, április 26.* (Saját tudósítónktól.) Wolff-ügynökség jelenti, hogy az 622. számú angol buvárhajót az Északi tenger déli részén egy hadi kikötő közelében elsüllyesztettek a németek. 2 ember súlyosan sebesült. A tengernek ugyanezen a szakaszán egy Aredhusa angol csatahajót torpedónk találta.

## A 18 évesek kedvezményei.

A most sorozott illetve még sorolatú lévő 18 éves népfelkelőkre a honvédelmi és a hadügyminiszterek bizonyos kedvezményeket állapítottak meg. A kedvezményekről a honvédelmi miniszter tegnapi értesítése Biharvármegye törvényhatóságát azzal, hogy a legszélesebb körben ismertesse azokat a besorozott ifjakkal. A kedvezmények az eddigi kedvezményeket bizonyos mérvben meghaladják és bizonyára sokan is fogják igénybe venni.

A kedvezmények a következők:

A 18 éves népfelkelők önkéntes belépésre vannak jogosítva a honvégnél a lovasághoz, tüzérséghez a táborig és hegyi tüzérséghez, a légyjártó csapatokhoz, az utászokhoz és a haditengerészekhez.

Mig eddig a lovasághoz csak a legnagyobb utánjárással lehetett bejutni, addig most a fiatal népfelkelőknek semmiféle akadályt sem gördít a miniszter a belépésük elé.

A csapatnemek választásához természetesen bizonyos feltételek szükségesek. Így a kedvezményeket a honvédségnél azok vehetik igénybe, akik nem rendelkeznek a 2 évi szolgálati kedvezménnyel. A belépni öhajtók tartoznak kötelezni magukat a 3 évi tényleges és 7 évi tartalékos szolgálatra.

A haditengerészetnél 4 évi tényleges, 5 évi tartalékos és 3 évi tengervédbeli szolgálatra kötelesek az önként belépők.

Hogy az önként belépők elnyerhessék az általuk választott fegyvernemet, elsősorban is a népfelkelői bemutatón szemlén alkalmazni kell lenni. A választott csapathoz köteles az illető már a bevonulási határidő előtt való napon bevonulni.

Az alkalmasnak talált 18 éves népfelkelő a kiválasztott csapat parancsnokságához előzőleg kérvényt nyújt be s a parancsnokság határoz majd a felvétel felett.

A fenti kedvezményekre az egyévi önkéntességre jogosított ifjak nem jogosítottak.

## Szőlőtermésünk védelme.

### Permetezés perociddal.

Dr. Bodnár János egyetemi tanársegéd igen érdekes tanulmányt írt a Természet-tudományi Közönlönybe a perocidról, amelyre szőlőink megvédése céljából föl hívjuk szőlőbirtokosaink figyelmét is.

Vegyészek részéről történt kísérletek beigazolták azt, hogy a perocidnak is gombaölő hatása van, amely nem olyan erős ugyan, mint a rézgalicé, de azért a szőlő permetezésére föltétlenül sikerrel használható.

A 3 százalékos perocid oldat (amely 1 és fél százalékos bordóilénék felel meg) a következő módon készül:

80 liter vízbe a bordói lé fölött az az előnye van, hogy hosszabb ideig eltartható anélkül, hogy hatásából veszítene, továbbá erősebben tapad a levelekre, ha egyszer beszáradt.

A perocidnak a bordói lé fölött az az előnye van, hogy hosszabb ideig eltartható anélkül, hogy hatásából veszítene, továbbá erősebben tapad a levelekre, ha egyszer beszáradt.

Szakemberek állítják, hogy a perocid békeidőben is, majd mikor elegendő mennyiségű rézgalicunk lesz, hatalmas versenytársa lesz a rézgalicnak.

Az ampelológiai intézet vegyvizsgáló állomása részéről megvizsgált s 35-40 százalékos cérium földet tartalmazó perocid Mihelyi és Kandel üzletében kapható, nagyobb tömegben 270, kisebb mennyiségben 3 K-ért kilogrammonként. Amiből világosan látszik, hogy jelentékenyen olcsóbb, mint a rézgalic.

Bodnár János.

## Az új kanonokok beiktatása.

Tegnap délelőtt ment végbe Gresinszky Antal kanonok és Dóczy János tb. kanonok beiktatása. Az ünnepélyes szertartáson ugy a központi, mint a vidéki papság nagy számmal vett részt; a vidéki papságnak két érdemes tagját érte a megérdemelt kitüntetés, vidéki paptársaik nagyszámmal siettek örömlükben osztozni. A bélfényéri esperesi kerület papsága szinte teljes számmal vett részt az ünnepélyen.

Fél tizkor kezdődött a szertartás a székesegyházban; a káptalan megbízásából a beiktatás szertartását dr. Karácsonyi János kanonok végezte, aki magasszárnyalásu beszédet intézett az új kanonokokhoz.

Mindenekelőtt megemlékezett az elhunyt Kny Antal kanonokról, akinek káplánja volt. Mellette kezdte működését a lelkipásztori pályán, nehéz viszonyok között. Akkoriban kivált az intelligencia körében kevés érzék volt tapasztalható az igazi katolikus hitélet iránt, sőt később a politikai hangulatok hatása alatt az intelligencia egy része határozottan ellenszenvet táplált saját egyháza iránt. Ilyen nehéz helyzetben is Kny Antal fenn tudta tartani az egyház tekintélyét, meg tudta nyerni kegyurasága, hívei, mindenki szeretetét. Mint mindenkinek, neki is voltak gyarlóságai; jóhiszeműsége szinte gyengeszívűségig ment s ezzel életében sokan visszaéltek.

Méltatta ezután az ujonnan kinevezett Gresinszky Antal kanonok és Dóczy János tb. kanonok érdemeit. Mindketten az egyházmegye szélén, nemzetiségi vidéken működtek. Csöndes, zajtalan, feltűnés nélküli, de a lelkek üdvösségére annál áldásosabb lelkipásztori munkásságuk jutalmát veszik most a megyéspüspök bizalmából. A szónok örömmel teljesíti a káptalan megbízását, mikor e két érdemes férfiut beiktatja.

Gresinszky Antal a maga és Dóczy János nevében szép beszédben mondott köszönetet. Meglepetés volt reánézve ez a kitüntetés, melyet nem keresett. Nem is álmodott róla, hogy ő, a szegény vidéki plebános, Szent László ősi káptalanának tagja legyen. Isten kezének irányítását látja e kitüntetésben és Istenben bizik, hogy feladatainak megoldásában segítségére lesz. Halálával és hódolattal ejti ki az apostoli király nevét; adja Isten, hogy e mostani háborúnak dicsőséges befejezését megérje és bölcseséggel még soká vezérelje népeit a béke áldásai közt. Nagy hálával emlékezett meg gróf Széchényi Miklós megyéspüspökről, kérte a káptalan jóindulatát s ugy maga, mint Dóczy János nevében köszönetét tolmácsolta a beiktatás szertartását végző dr. Karácsonyi János kanonoknak.

Dálbea gróf Széchényi Miklós megyéspüspök ebédet adott az új kanonokok tiszteletére, melyre a káptalan tagjai, az ugyan csak tegnapi reggel fölszentelt új áldozópá-

pok: Szabados Antal és Borbás Pál, valamint a theologiai tanári kar voltak hivatalosak.

## Apadt a választók száma.

### A központi választmány folytatólagos ülése.

Nagyvárad város központi választmánya tegnapi folytatta április 15-én megkezdett ülését az országgyűlési választók névjegyzékének összeállítására tárgyában.

A névsor megállapításánál kitűnt, hogy a választók száma apadt, ami a már majdnem két év óta dúló háborúnak tudható be. A meghirdetett határidőben igen kevesen jelentkeztek felvételre új választók. Viszont azonban különféle okokból, halálozás, elköltözés miatt többen töröltettek. Az elhalálozás miatt töröltek között a harctéren elesettek nincsenek számításba véve.

A központi választmány tegnapi ülésén, Rimler Károly polgármester elnöke alatt, résztvettek Lukács Ödön, dr. Medvigy Gábor, dr. Molnár Inre ny. jogtanár, Reismann Mór, Juricskay Barna, dr. Adorján Ármán, dr. Mihelyi Lajos, Gábel Jakab és dr. Cseresnyés Béla tb. tanácsnok mint előadó.

A választmány az összeíró küldöttség munkáját felülvizsgálta s az országgyűlési névjegyzék ideiglenes tervezetét megállapította; elrendelte a névjegyzéknek két példányban kiállítását, s az egyik példányt a polgármesternek adják ki és 15 napi közszemlére teszik ki.

A hetekig tartó összeírás munkájának vezetését és felügyeletét dr. Cseresnyés Béla tb. tanácsnok nagy körültekintéssel, fáradhatlan buzgalommal és teljes precizitással végezte.

A választók névjegyzékét választókerületenként és szavazó körzetek szerint állították össze az összeíró küldöttségek.

Az I. választókerületben (5 szavazó körzet) a régi, 1914-ben összeállított névjegyzékben volt 4135 választó, most az új névjegyzékbe felvételre 4087 szavazó, az apadás tehát 48.

A II. választókerületben (4 szavazó körzet) a régi, 1914. évi névjegyzékben volt 3194 választó, most az új névjegyzékbe felvételre 3175 szavazó, az apadás tehát 19.

Az összeíró küldöttség munkálata alapján tehát a régi névjegyzék szerint volt Nagyváradon 7329 szavazó, a most összeállított névjegyzékben pedig 7262 szavazó és így az apás 67.

A központi választmány az összeíró küldöttség munkáján több változtatást eszközölt s megállapította, hogy

az I. kerületben a régi 4135 választóval szemben 4038 a választók száma s így az apás 97.

A II. kerületben a régi 3194 választóval szemben 3128 a választók száma s így az apadás 66.

Mindkét kerületben tehát van 7166 szavazó s az összes apadás 163.

Apadás: A régi választók közül kizárattott gondnokság miatt 4; — elmebajos 8; — csőd miatt 12; — közsegélyben részesülő 3; — büntetett előélet miatt 3; — politikai ogainak felfüggesztése folytán 8; — elhalt 205; — elköltözött 67; — má-

körzetbe költözött 350; — fadóalap hiánya miatt töröltetett 2; — kétszeres felvétel miatt törölve 42.

Szaporodás: új választók 376, más körzetből átköltözött régi választók száma 362.

## Büntanya a lóvásártéren.

A Tiszántúl olvasóinak nagyrésze tisztában van azzal a mértéktelen súlyedéssel, amelyet a háborút megelőző grümdolási láz s az arra bekövetkezett gazdasági krízis bomlasztóerőként megindított, a háború mindent felforgató ereje pedig kifejlesztett.

A gyermekvilág és az ifjuság romlásáról van szó. Sohasem volt az erkölcsi eliszapodásnak ilyen könnyen felismerhető kezdete, mint most s a szülők, a hatóságok, a társadalom hidegvérrel, közönyösen mennek el a kérdés mellett, pedig már füstölög a társadalom épülete s a kesernyés bűz mindenható elhatol és csavarja az orrát mindenkinék. Jellemző tünet, hogy ez általános romlás között majdnem minden szülő azt gondolja s azzal vigasztalja magát, hogy „az én gyermekemről nincs szó, az én gyermekem nem romlott”. Minden szülő s különösen a romlott gyermekek szülői. Vakság ez, amelyet fájdalmas operációval nyit fel az élet s nincs irtózatossabb, mint későn való felismerése az ifjui szív romlásának.

Igy gondolkozott Nagyváradon (hogy az ő fia ártatlan jó gyerek) özvegy G. Sándorné, akinek fia tanuló volt. Óvatos, alamuszi fiucska, aki ellen kifogás nem lehetett. De egy éjjel anyja nem találta őt ágyában, az ablak nyitva volt. Az anyja nem vonta kérdőre fiát, hanem másnap lesbe állott.

Észrevette éjfélután, hogy fia kimászik az ágyból s az ablakon át az utcára ereszkedik le. Utána ment, a fiu nem messze egy koresmába ugrott be a lóvásártéren.

Az anyja utána, s mikor belépett a füstös spelunkába, rettenetes látvány bontakozott ki szeméi előtt. Fiatal fiuk ültek az asztalok mellett fiatal leánykák társaságában, ittak, cigarettáztak, daloltak s trágárságokat beszéltek.

Az anyja rendőrt hívott, ez pedig Méhes Lajos detektívet szólította a színhelyre s összefogdoszták a zülötteket. Nem is rossz családból valók, mindnek terheli a lelkét valami, ha más nem, a korai degenerálódás.

Ezután persze razzia lesz s aztán elalszik újra minden. Éberségre van pedig szükség, mert a farkasokból bárányok lettek és a gazfickók, akik a fiatalságot megrontják, a külterületekről behuzódtak nemcsak a központokba, mint alkalmi kereskedők, hanem hivatalokba, sőt a rendőrség szolgálatába is. Ismételjük sokadszor: vigyázzanak a szülők gyermekeikre jobban és ellenőrizték őket, mit csinálnak, hova járnak. Papaszt hallunk, hogy jól öltözött munkakerülők és csavargók fiatal lánykákat kísérgetnek a köztéren és ligetekben. A fickók vakmerőek, de a kisasszonykák sem barátságatlanok s alkalmat adnak az ismerkedésre. Apró, leeresztett haju suhancleánykák így kerülnek össze akarva romlott csirkefogókkal, műveletlen fickókkal. A szülők nem látják, hogy a barátnék hova mennek, mit csinálnak séta ürügye alatt.

Kérjük a szülőket, ne eresszék leányai-

kat és fiaikat csak biztos felügyelettel a szabadba. Az erkölcsök lazulása a levegőben van, most ragály, vessék zárlat alá a jövődő nemzedéket. A mótely beütött a legféltettebb helyekre, vigyázzanak és őrködjének gyermekeik felett, ha szeretik őket.

## A kispapok ünnepélye.

A püspöki hittudományi főiskola növendékei pompás sikerrel kecségető ünnepélyt rendeznek május 7 én a Kath. Kör Szent László-templomában. Az ünnepség jótékony célu lesz, amennyiben a tiszta jövedelem a nagyváradi hadiárkvé, ami már magában is különös érdekességet kölcsönöz a kispapok előadásának, merthízen két év óta Váradon sok jótékonycélu előadás volt, de kimondottan a váradi hadiárkvé javára nem volt.

Ha visszagondolunk a kispapok tavalyi ünnepélyére, mely — bár szűkebb keretek között, a szemináriumban tartatott — csaknem félezer koronát juttatott a vak katonáknak, csak érdeklődéssel nézünk a mostani ünnepség elé, mely bizonyára épolyan fényes sikerrel fog lezajlani, mint a Kath. Körben eddig rendezett sok sok előadás és háborus délután. Az ünnepély műsorából most két számot emelünk ki különösen. Az egyik dr. Némethy Gyula tb. kanonok, teológiai tanár felolvasása, a másik Krüger Aladár dr ügyvéd „Hazajött Rákóczi” e. költeményének elszavalása.

Dr. Némethy Gyula nagy tudásával, széleskörű ismeretével, pompás, izig vérig színmagyar nyelvezetével s lebilincselő előadási modorával a váradi publikum legszivesebben hallgatott előadója. Ezuttal „A haza árvái” címmel tart felolvasást s bizonyos, hogy maga ez a felolvasás biztosítéka annak, hogy a Kath. Kör nagyterme díszes és előkelő publikummal fog megtelni.

Krüger Aladár dr. „Hazajött Rákóczi” e. költeményét már tíz éve, hogy hallották Váradon. Azóta az ország minden számottevő városában szavalták, de Váradon csak most kerül újból sorra. Ez az oka annak, hogy mióta a költemény előadása lemaradt a Beleznay ünnepélyről, egyre sürgetik előadatását. Ennek az óhajnak tesz eleget a kispapság, amikor Krüger költeményét műsorra tűzi. Ezzel eléri azt a célt is, hogy hódol Rákóczi emlékének, akit a Szekfü-féle támadás óta Váradon nem ünnepeltek eléggé. A költeményhez művészi zenét irt boldogult Beleznay Antal, a hittudományi főiskola volt zenetanára.

A meghívókat a napokban fogja szétküldeni a rendezőség; a teljes műsort egyik legközelebbi számunkban mi is közölni fogjuk.

\* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bántalma. Adjuk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, mgjfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára K 1.50. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimánóczy-palota.

## A kisegítő tartalékkórház köszönete.

A „Jobbkéz” hölgybizottsága e hó 24-én délután hangversenyt rendezett a „Kereskedelmi Csarnok” nagytermében a „Kisegítő tartalékkórház” sebesült és beteg katonái részére.

A katonák és a nagyszámu előkelő közönség élvezettel hallgatta Bleyerné Garzó Adél urnó katonazeneművészek kíséretében előadott művészi bájos énekét, Bihari Sándor színművész elragadó magyar népdalait és a Radó Magdus kedves szavatait, lelkesen megtapsolva a szereplők minden föléptét.

Előadás után, melyre mindenki kedvesen fog visszaemlékezni, uzsonnát osztottak ki a hölgyek a katonák között.

A kisegítő tartalékkórház parancsnoksága köszönetét fejezi ki ezuton mindama hölgyeknek, kik a hangverseny létrejövésé körül erkölcsileg és anyagilag buzgólkodtak, ugyszintén a szereplőknek, kik a hallgató közönséget művészetökkel gyönyörködtették.

A husvéti ünnepek idején Buttyka Lajosné és Bolkis Gáborné urasszonyok a kisegítő tartalékkórház (Szacsvai-utcai osztály) betegeinek süteményt, tojást, Bognár Sándor 140 üveg sört ajándékozott.

A kisegítő tartalékkórház parancsnoksága a nemes szívü ajándékozókna köszönetét fejezi ki.

## HIREK

\* **Az új jövedéki bíró.** Balás Elemér dr törvényszéki elnök a jövedéki ügyekben való bíráskodással Poyvár Sándor dr törvényszéki bírót bizta meg. A jövedéki ügyekben való bíráskodás május elsején kezdődik meg s itélkezik kereseti adók, monopóliumok ellen elkövetett és jövedéki kihágások eseteiben. Eddig a debreceni törvényszékhez tartoztak ezek az ügyek, most a biharmegyei és nagyváradi kihágásokat különválasztották. Poyvár Sándor, aki egyéb teendői mellett intézi ezeket az ügyeket, vasszorgalmu bíró, akit szaktudása és a jövedéki ügyekben való kiváló jártassága tesznek hivatottá ezen ügyekben való itélkezésre.

\* **A város kisembereinek segélye.** A Nagyvárad városánál alkalmazott napidíjasok, havidíjasok és még más alkalmazottak tudvalevőleg nem részesültek az állam által adott háborus segélyben. A város legnagyobb részében a viszonyok között élő alkalmazottai így elestek attól a segélytől is, amit a többi városi tisztviselők és alkalmazottak kaptak. Ez a kérdés a legutóbbi közgyűlésen is szóba került s a polgármester hivatkozott arra, hogy a tanács is foglalkozik a kérdéssel, csak a megoldás nehéz, mert 295 emberről van szó s 65000 korona fedezetéről kell gondoskodni. A költségvetés kapcsán azonban megoldják a kérdést. Mint értesülünk, a polgármester teljesen a szíven viseli ezeknek a kisembereknek a szorult helyzetét s Budapesten a belügyminiszterrel is tárgyalt a kérdésben s feltárta ugy a város, mint a szóban levő szegény emberek helyzetét. Kihátás van rá, hogy a polgármester gondoskodásának meg lesz a kívánatos eredménye s valószínűleg a város alkalmazottai részére is az állam juttatja a segélyt.

\* **Jarnariay Leolkes Sándor kitüntetése.** A király az ellenség előtt tanusított vitéz és eredményes magatartása elismerésül Jarnariay Leolkes Sándornak a 4-ik honvédegyalozezrednél beosztott 13 honvédegyalozezredbeli őrnagynak a hadidiszciplinárius III. osztályú vaskoronarendet adományozta díjmentesen.

\* **Nosz Gusztáv kiküldetése.** A kultuszminiszter Nosz Gusztáv nagyváradi főreáliskolai tanárt a brassói ág. ev. főgimnáziumhoz ez évi június hóra érettségi biztosul külte ki.

\* **Katonai kinevezések és kitüntetések.** Ófelsége Sumanovic Pál jt. 70. gy. e.-beli szakaszvezetőt főhadnagy-hadbíróvá nevezte ki a tartalékban a háboru tartamára. Az ellenség előtt tanusított vitéz és önfeláldozó magatartásukért Árvai János 8. honvéd ágyusezredbeli főhadnagynak, Pajor Antal 8. honvéd ágyusezredbeli tartalékos hadnagynak, továbbá az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatainak elismerésül Malatinszky Zoltán 8. honvéd tábori ágyusezredbeli tartalékos főhadnagynak, egy gyalogsági lövészekasz parancsnokának pedig elrendelte, hogy a legfelső elismerés tudtul adassék. Újlag legfelsőbb elismerésben részesült Kelemen Lajos 8. honvéd tábori ágyusezredbeli főhadnagy. Legfelső elismerést nyertek még Lendvay Leó, Novák Károly 4. honvéd gyalozezredbeli és Kirács István 8. honvéd tábori ágyusezredbeli, Antalffy Samu V/4. népfelkelő gyalozszólaljnál, Privitzer Jenő V/4., Citronyi Árpád, dr Harsányi Béla és Muzsi János népfelkelő hadnagyk.

\* **Nyolc fillér lesz a gyufa.** Valamikor a jóvilágban 16 fillérért, esetleg 18 ért kaptunk 10 doboz gyutát. Mióta a háboru kiütött, azóta a gyufa ára, mint minden más cikk ára, rohamosan emelkedik. Előbb 3, majd 4, legutóbb már 5 fillérré szökött a gyufa ára. Szép esendesen, észrevétlenül, fillérről fillérré ment az emelés, nem szólt senki semmit, hát emelték az árakat. Most, mint értesülünk, csak pár napig tart a boldog idő, hogy 5 filléres gyufával gyujthattunk rá, aztán nem is hat, hanem egyszerre 8 fillérré szökik fel a gyufa ára. Ez már megbotránkoztató dolog. Montenegróban, mikor semmiféle bevétel nem volt és ahol egyáltalán nincs gyufagyár, 30 fillér volt egy doboz gyufa ára. Mikor a mi csapataink bevonultak, rendezték ezt a kérdést is és a mi hadvezetőségünk 10 fillérben állapította meg a gyufa árát. Azóta 10 fillérért adják a gyufát. Ime Magyarországon, ahol gyufagyarak vannak, pár hónap kell még csak és tulhaladjuk a montenegrói árakat. Talán mégis 5 fillér elég volna és a kormány igen jól tenné, ha ennél az összegnél megállapodna és elérkezettnek látná az időt a gyufa árának maximálására.

\* **A sarkadi polgári iskola igazgatója.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Buttler Károly sarkadi állami polgári iskola igazgató tanítót igazgatói minőségében végleg megerősítette.

\* **Mit nem tárgyalhatnak a főszoigabirák?** Nagyon sok főszoigabiróságnál bevett szokás volt eddig, hogy a cseléd és a gazda között előfordult mindenemű vitás ügyben határozatok. Igen gyakran megtörtént az is, hogy az elbocsátott cseléd a szerződéses idő még ki nem szolgált részére követelte a megállapított fizetést. Az ilyen követelés rendszerint (amit kártalanításnak minősítettek így nagyobb összeget tett ki) és ezen az alapon a főszoigabiró a cselédet elutasította keresetével. Ezeket a

visszás állapotokon akar most segíteni a belügyminiszter, aki tegnap rendeletbe foglalva értesítette az összes közigazgatási hatóságokat. A rendelet értelmében a birtokos és a magánvállalkozó, cseléd között felmerült vitás kérdésekben a főszoigabirák nem illetékesek határozni, hanem tartoznak a feleket a rendes bírósághoz utasítani. A le nem szolgált bérkérdés ügyében pedig elrendelte a miniszter, hogy az ilyen követelést nem kártalanítási keresetnek kell tekinteni, hanem rendes fizetésnek és így is kell elbírálni az ügyet.

\* **Fecskéink ezidén is visszatértek.** Az utóbbi időben a napilapokban több ízben különféleképpen kommentált hírek jelentek meg a fecskék idej elmaradásáról. Ezekkel a hírekkel szemben most komoly felhivatalos forrásból közlik a Magyar Kir. Ornithologiai Központ ama megállapítását, hogy *fecskéink ezidén is visszatértek hozzánk*, még pedig a korai kintavasodásnak megfelelően jóval korábban, mint máskor. A később beállott hideg időjárás a zöme megérkezését késleltette s a már megérkezettek egy részét ismétős visszavonulásra késztette s ezért a fecskék rendes megérkezési idejében kevés fecske volt látható. Most azonban mindenütt megjelentek a csicsérgő fecskék.

\* **Kis diákok a vak katonáknak.** A háboruban megvakult hőseink sorsa a kis diákok szívében is felkelti a részvétet. Nem akarnak ők sem elmaradni a nagy harcban, melyet az ország visel nemzeti létünkért. A nagyváradi premontrai főgimnázium II. B) osztályának tanulói tegnap 20 koronát küldtek szerkesztőségünkbe a vak katonák részére, melyet egyik tanárunk névnapja alkalmából csokorra gyűjtöttek össze. A kis diákok megvakult hőseink iránti szeretetének eme megnyilatkozása szép példának szolgálhat. Ezen összeggel a Tiszántúl szerkesztősége a vak katonáknak 3111 korona 97 fillért gyűjtött.

\* **Esküvő.** Dr Nyilván Aurél nagyszombati ügyvéd, ma, csütörtökön délelőtt fél 12 órakor, a Szent László téri gör. keleti holdas templomban vezeti oltárhoz néhai dr Popovits György volt vármegyei főorvos bájós leányát: Popovits Ellát.

\* **Félmillió hadikölcsön jegyzés.** Az előbbi hadikölcsön jegyzéseknél az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár az első között volt nagy összegű jegyzéseivel. A kiváló pénzügyi igazgatósága tegnap tartott ülésén elhatározta, hogy a nagy hazafias cél előmozdítása érdekében a most folyamatban levő negyedik kibocsátású magyar hadikölcsönből a saját tárcája részére 500 000 korona névértékű kötvényt jegyez. Ezen összeggel a korábbi jegyzésekkel együtt, a kiváló intézet saját jegyzése másfélmillió koronára emelkedik.

\* **Az új óraszámítás a városházán.** Vasárnap, április 30 án lesz a nevezetes mozzanat, hogy éjjel 11 órakor az összes órákat 12-re viszik előre s így egy órával előbb lépünk be májusba. A városi tanács foglalkozott tegnap ezzel a kérdéssel. Elhatározták, hogy hirdetés útján hívják fel az új óraszámításra a közönség figyelmét. Ez alkalmából felvetették a tanácsban, hogy a városházán hozzák be a délelőtti egyfolytában való hivatalos órákat. Határozatot azonban ezuttal nem hoztak, hanem későbbre határozták a végleges megállapodást.

\* **Egymillió hadikölcsön jegyez Nagyvárad városa.** Nagyvárad város tanácsa tegnap foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a negyedik hadikölcsön jegyzésében mily mérvben vegyen részt Nagyvárad városa. A polgármester és főszámvevő már előzetesen tárgyalt a helybeli pénzügyi intézetekkel, amelyek hajlandók ugyanolyan, vagy még előnyösebb feltételek mellett az újabb hadikölcsön lombardozásához szükséges összeget a város rendelkezésére bocsátani. A tanács abban állapodott meg, hogy az összehívandó rendkívüli közgyűlésnek javasolja, miszerint Nagyvárad városa a negyedik hadikölcsönből egymillió koronát jegyezzen helybeli pénzügyi intézeteknél és pedig 5 és fél százalékos pénztári jegyekben. A városi tanács azért választotta a jegyzésre a pénztári jegyeket, mert ezen kötvényeket az állam 10 év után teljes összegükben visszafizeti. — A hadikölcsön jegyzése tárgyában szombaton, április 29-én délután 3 órakor a városházán rendkívüli közgyűlés lesz.

\* **A denaturált szesz.** A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a denaturált szesz ára üvegekben kimérve litterenkint 157 fillér lehet. Azt is elrendelte, hogy denaturált szesz eladásával csak olyanok foglalkozhatnak, akik írásban kötelezik magukat arra, hogy egy littert 180 fillérenél drágábban nem adnak el fogyasztóknak. Azonban szeszről nem gondoskodott s a felszabadított 1000 hl. szesz nem volt elegendő a hiány pótlására. Így Váradon nincs denaturált szesz, ahol van, ott egy fél litter 250 fillér, azt is nagy rimánkodásra adják ki. Pedig melegítésre most alig nélkülözhető, mert fa sincs. A nagyváradi kiskereskedők közül most a pénzügyminisztériumhoz fordultak igen sokan, hogy denaturált szeszhez jussanak. Ezideig mert készlet nincs, eredmény nélkül.

\* **Nagyvárad, mint kitünő adós.** A város deficitjének elintézése erősen foglalkoztatja a város tanácsát. Rimler Károly polgármester legutóbbi budapesti tartózkodását is felhasználta, hogy ebben a kérdésben valamely megoldást hozzon létre. Tervbe vette, hogy esetleg előnyösebb kölcsön útján rendezik a városi pénztárnál előállt deficitet. Tárgyalást folytatott a városban összeköttetésben álló nagyobb fővárosi pénzügyi intézetekkel, amelyek hajlandók a mai nehéz viszonyok mellett is kölcsönt nyújtani a városnak. Nagyváradnak olyan tekintélye van a fővárosi bankokban, amilyennel kevés vidéki város dicsekedhet s mindig a legnagyobb előzékenységgel találkozik Nagyvárad a főváros legelőkelőbb pénzügyi intézeteinél. Ez az előzékenység abban leli magyarázatát, hogy Nagyvárad mindenkor a legnagyobb pontossággal tett eleget kötelezettségeinek, amit nem minden városnál tapasztalnak. A most szóban levő kölcsön ügyében folytatják a tárgyalásokat.

\* **Rizs a városi üzletekben.** Értesitem a város közönségét, hogy az összes városi lisztüzletekben a lisztkönyv, vagy zsirutalvány felmutatása ellenében első minőségű finom rizs kapható kilogrammonként 4 kor. 80 filléres árban. Minden család hetenként egy fél kilogramm rizsre tarthat igényt. Nagyvárad, 1916 április hó 26-án. Lukács Ödön polgármesterhelyettes.

**\* A villamos felügyelő bizottság ülése.** Nagyvárad város villamos művének felügyelő bizottsága ma, csütörtökön április 27-én délután 5 órakor ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. 1916. évi március havi üzemjelentés. 2. Jelentés a városi vasút részvénytársasággal tartott szénfogyasztási próbák eredményéről. 3. Az eladásra szánt szén kezelési ügye. 4. 5-5 százalékos állami pénztárjegy kölcsön jogzási ügye. 5. A villamosmű igazgatójának balesetbiztosítási ügye.

**\* Temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe. Vargha Piroskának, Szentlélek Kálmán máv. felügyelő sógornőjének temetése. A halottas háznál megjelentek a család jó barátai és a résztvevő közönség. A temetést Tóth Kálmán róm. kath. lelkész végezte. A mely után a szebbenél szebb koszorúkkal borított díszes érekeporsót feltekerték a négyes fogatu üvegdiszkocsira és az impozáns gyászmenet az olasz temetőbe vonult a hol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra az elhunytat. A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata nagy pontossággal rendezte.

**\* Skutnriban levő követelések kejeletése.** A magyar kir. Kereskedelmi Múzeum 4391. sz. értesítése alapján közöljük az érdekeltekkel, hogy mindazok a kiknek Skutnriban követelésük van, követelésük nagyságát főként és kumatot külön 48 óra alatt a kamaránál jelentésük be. A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara: Sztarill Ferenc sk. elnök h. Sarkadi Lajos, sk. titkár,

**\* Aszódi trieszti kávé és tea közvetlen behozatala,** fő üzlete Kossuth utca saspalota. Ajánlok kórházaknak, gazdaságoknak, intézeteknek és privátházaknak, kitűnő zamatu kész kávé cukorral együtt 1 kilogrammos csomagban 5 koronáért, egyben felhivom nagyvárad kávészakértők figyelmét, hogy Aszódi 8 fős zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. befőzésre és kávéhoz való cukorral tisztelt vvvőimnek szolgálatára állok. Telefon 635.

A legjobb **molyirtó** szerek u. m. **mirt.** Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Moff, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B.

**\* Gyurjad Gyurka.** Piszkáld ki Ellőtök a jobbkaromat. Ott ahol a Dayeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelvővő. Rendkívül érdekes lemez újdonságok Rákóczi ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Haagszerek, hegedűk, gramafonok, hurkúlőnlegességök Gramafonok, hangszerek olcsó szakszertű javítása.

**Ferolin** a legjobb és legbiztosabb toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

**\* Kiadó** Szarvas-sor 15. sz. alatt üzlet-helyiség lakással együtt május -1 től. néte-kezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

**\* A szőlőgazdáknak s a harctéren a katonáknak nagy lesz az öröme,** mert bőven terem bor és gyümölcs, amióta „Peronoszpor”-ral permetezik a szőlőket és a gyümölcsfákat. Utalunk lapunk második oldalán levő hirdetésre

**\* Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

**\* A Nagyváradai Takarékpénztárnál** jegyzett III-ik hadikölcsön kötvények a kiadott pénztári elismervények ellenében az intézet helyiségében átvehetők.

# SZINHÁZ.

## Heti műsor.

Csütörtökön Mágna Miska (Kis bírla III. sz. A.)

Pénteken: Mágna Miska.

Szombaton délután: Embertragédiája.

Szombaton este: Mágna Miska.

Vasárnap délután: Nebántsvirág. (Vajnovszky Vilma fellépte.)

Vasárnap este: Mágna Miska (Kezdeté fél 8 órakor.

**Két érdekes előadás.** A hét folyamán, amelyet az esti előadásokon végig a páratlanul fényes Mágna Miska foglal el, két délutáni előadást rendez a színház. Az első szombaton lesz, amikor Madách Az ember tragédiája kerül színre. Évát ez alkalommal is Fodor Flla, a kitűnő drámai hősnő, Ádámot Bihari Ákos, a szintársulat jeles drámai művésze játssza és a többi szerep is elsőrangú erők kezében van.

**A Nőstény ördög.** A színház legközelebbi újdonsága, amely május hó elején kerül színre, Schönber Károly hatalmas koncepciójú, reális drámája: „A nőstény ördög”, amely a társulat drámai együttesének nyújt alkalmat arra, hogy kiváló produkáljon.

## Legújabb táviratok.

### Tizenhatszoros halálos ítélet.

Budapest, április 26. (Saját tudósítónktól.) Szarajvóból jelentik: **A banjalukai hazaárulási perben a bíróság meghozta az ítéletet. E szerint 16 vádlottat halálra, 88 vádlottat 1 től 20 évig terjedő súlyos börtönre ítélt és 55 vádlottat felmentett a bíróság.**

### Tisza holland vendégei.

Budapest, április 26. (Saját tudósítónktól.) Kuyper Ananász volt holland miniszterelnök ma 2 leánya társaságában látogatást tett Tisza Istvánnál. A volt holland miniszter két leánya a budapesti holland egészségügyi missiónál működik. A látogatók reggelire Tisza Istvánék voltak hivatalosak.

### Az ipolyfalkai választás.

Budapest, április 26. (Saját tudósítónktól.) Ipolyságból jelentik: Az ipolyfalkai kerületben ma Ivánka László felsőcsemereédi földbirtokost munkapárti programmal képviselővé választották.

A szerkesztésért felelősen felelős:

**Dr. PAPP KAROLY.**

## Kiadé

a Biharmegyei Takarékpénztár Kossuth-utcai székházában egy II. od. emeleti 4 szobás lakás f. évi aug. 1-től.

## A Katholikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13. telefon 5-39 szám)

**AJÁNLKOZNAK:** Jegyző mellé vidékre és ügyvédi irodába; telefon-, posta- és villanyoshoz; nevelő-, társalkodó-, ápoló- és házvezetőnőnek; főzőnőnek kórház-, vendéglő-, intézet vagy papi házhoz; felsőruha varrásra műhely vagy magánhához; fehérnemű himzés és javításra; leányok üzleti kiszolgálásra és cipész műhelybe; házmesternőnek; házhoz járók, mosás-, vasalás-, takarítás- és egyéb napszámra; gyermek mellé, szobalány-, mindenest és inasnak; egy asszony havi 3 koronáért fésülést vállal.

**KERESNEK:** Egy gépirónót; egy német leányt gyermek mellé; üzletbe kiszolgáló leányt; főzőnőt, mindenest, takarítónőt, és hetest; házmestert, vincellért és cipészsegédet.

## Vas és rézágyak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodronyágybetétek: összehajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

## Tátray Sándor

r.-t-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.



M. Kir. Marhasó nagyáruda, Sónagyraktár.

Spitzer Samuel és Fia  
Nagyvárad.

Ajánl:

Legjobb minőségű gépolajokat, henger és motorolajokat, millediumi égőolajat (Pyrolin), merevgépszirt (tavotte). Elsőrendű kocsi-kenőcsöket, eredeti németországi, importált, répamagvakat, államilag ólomzárolt, legelső rendű luczernamagot és minden más gazdasági cikket.

Nagyváradfi fióküzletek :  
Kossuth-utca 5. Gyárepüle  
Bákóczy-ut 2. Bazárepület.  
Zöldfa-utca 7.



Nagyváradfi fióküzletek :  
Kossuth-utca 5 Gyárepület  
Bákóczy-ut 2. Bazárepület.  
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

# NŐI CIPŐK

a tavaszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

**HUNGÁRIA CIPŐGYÁR r. t.**  
fióküzleteiben.

Gyarmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveitek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.

## Eladó széna.

Várostól 10 perenyire.

Cím a kiadóban.

## Kiadó legelő.

Dusafalva határában 303 hold legelő azonnal kiadó.

Ertekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Nagyváradon.

## Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.  
Tartalékalap: 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámitol váltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósít.

## NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a

### WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, ivlámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja  
55.

Főszerelő telefonja  
55.

4. szám.

Bächer-féle **Sack** ekék, valamint egyéb **gazdasági felszerelések** jutányos áron kaphatók

**Andrényi Károly és Fiaival**  
**Nagyvárad.**